

PROGRAMMA – DAGINDELING

08.30 – 09.30 u.	Onthaal
09.30 – 10.50 u.	Lezingen & werkwinkels – reeks A
10.50 – 11.10 u.	Pauze
11.10 – 12.30 u.	Lezingen & werkwinkels – reeks B
12.30 – 14.00 u.	Lunch & postertours
14.00 – 15.20 u.	Lezingen & werkwinkels – reeks C
15.20 – 16.00 u.	Afsluitend debat met drankje

PROGRAMMA - KORTE INHOUD

Klik op de spreker om de uitgebreide inhoud van de lezing of werkwinkel te lezen.

09.30 – 10.50 u. Lezingen & werkwinkels – reeks A

- A1. **Noëlle Pameijer**
Handelingsgericht werken (HGW): samenwerken aan kansrijk onderwijs
- A2. **Idan Amiel**
It takes a whole school to raise a child (with special needs):
The P.E.N. program - Building (New) Authority in schools
- A3. **Tine Bos**
Coaching: zin en onzin in teams
- A4. **Tine Schellekens**
Het onderwijs als "Brain-Building-Business"
Een kleine ontwikkelingspsychologie aan de hand van onze hersenontwikkeling.
- A5. **Kim Garzon**
Ik heb al dyslexie en nu ook nog Frans.
- A6. **Joke Claesen & Hilde Vanbrabant**
Anderstalige nieuwkomer, welkom in de klas!
- A7. **Sofie Van Eynde & Izabel Janssens**
Krachtig coachen in professionele ondersteuning
Versterken van begeleidingscompetenties en duurzame partnerschappen
- A8. **Hilde Wuytens & Lotte Wilms**
Evaluatie in de basisschool: stimuleren van een leercultuur in de klas.
- A9. **Caroline Vancraeyveldt, Mai Huyse, Marieke Vandersmissen & Katrien Goossens**
No stress: stressregulatie in het basisonderwijs

11.10 – 12.30 u. Lezingen & werkwinkels – reeks B

- B1. **Kees van Overveld**
Help, ik heb een moeilijke groep!
- B2. **Katrien Struyven**
Omgaan met diversiteit in de klas: BKD, UDL, HGW... van lettersoep in theorie naar eenvoud in de praktijk.
- B3. **De LeesBeesten: Ann Ceurvels & Tania Poppe**
Van VerhalenVinder tot LeesBeest
- B4. **Christer Ohlin**
What kind of teaching is best for students in need of special support? Reflections on the role of special education and technology in creating good learning environments.
- B5. **Hervé Meykens**
Nieuwe Autoriteit als zelfzorg: assertief, kwetsbaar en zorgzaam dansen in nauwe schoentjes!
- B6. **Tine Bos & Tanja Ceux**
Enkel de schoolleider bepaalt de kwaliteit van onderwijs, toch?
- B7. **Griet Liebens & Hilde Geuens**
Duurzaam energiemanagement.
Werken vanuit bezieling en in je talent als bron van hernieuwbare energie.
- B8. **Ine Thys, Jessica Schoffelen, Kirsten Vounckx & Nore Hamers**
Wanneer het spannend wordt in de klas...
...gaan we over tot het gebruik van vrijheidsberovende maatregelen?
- B9. **Reinhilde Pulinx**
Mindfulness in Superdiversiteit. Engagement en verbinding met de ander in onderwijs

14.00 – 15.20 u. Lezingen & werkwinkels – reeks C

- C1. **Anton Horeweg**
De traumasensitieve school
- C2. **Gie Deboutte**
(Cyber)pesten aanpakken: da's bovenal teamwork!
- C3. **Lieven Verschaffel**
Routinematig of flexibel hoofdrekennen: de casus van aftrekken via indirect optellen
- C4. **Ann Ceurvels**
BrainBlocks als methodiek inzetten binnen een diverse groep.
- C5. **Tania Poppe**
Tips en tricks van een dyslecticus.
- C6. **Cristina Dalli Cardillo & Martine Carmans**
Scholen in beweging. Coaching in functie van professionalisering. Good practices.
- C7. **Ilse Aerden & Nadine Bongaerts**
Leerbaarheid op de rooster.
Als iets niet lukt bij een bepaalde leerling, wat denk jij dan?
- C8. **Sylvia Mommaerts & An Dumoulin**
Orange is the new red. Een visie op krachtig lesgeven en evalueren
- C9. **Miech Donders & Linda Karremans**
Goed begrijpend leren lezen/luisteren: een must! Close reading: een mogelijkheid

PROGRAMMA – UITGEBREIDE INHOUD

09.30- 10.50 u. Lezingen & werkwinkels – reeks A

A1. Noëlle Pameijer

Lezing **Handelingsgericht werken (HGW): samenwerken aan kansrijk onderwijs**

- Inhoud Kader: Vlaamse versie van HGW: samenwerken aan schoolsucces (Pameijer, Denys, Timbremont & Van de Veire, 2018). Enkele thema's komen aan de orde, zoals:
- 'De kunst van het lesgeven is het vinden van de overeenkomsten in de verschillen' (Hattie, 2013): hoe maakt HGW dit streven concreet?
 - Extra handen in de klas? Hoe benut je de 'handjes' van leerlingen (Mitchell, 2015)?
 - Gesprekken met kinderen en ouders zijn waardevol: hoe sterker die zijn opgenomen in de basis, hoe minder problemen en hoe constructiever de communicatie wanneer er zich moeilijkheden voordoen.
- Praktijkvoorbeelden illustreren deze thema's.

- Bio Noëlle is als school- en kinderpsycholoog werkzaam bij Stichting Elan en samenwerkingsverband Unita in Nederland. Zij ondersteunt leerlingen, leerkrachten en ouders en verricht samen met hen handelingsgerichte diagnostiek (HGD). Daarnaast ondersteunt Noëlle scholen bij de implementatie van handelingsgericht werken (HGW) en ouderbetrokkenheid. Zij schreef boeken over HGW in het lager en secundair onderwijs en over HGD in de jeugdzorg en het onderwijs. Samen met ouders schreef zij het boek 'Samen Sterk: Ouders & School'. Zij geeft trainingen, cursussen, workshops en lezingen in Nederland, Vlaanderen en Zweden.

Doelgroep Kleuter – Lager – Secundair

[▲ Terug naar de korte inhoud](#)

A2. Idan Amiel

Lezing **It takes a whole school to raise a child (with special needs): The P.E.N. program - Building (New) Authority in schools**

- Inhoud The concept of the New Authority sets a guiding strategy for adults' presence that addresses the Western cultural gap between the need for individualism and autonomy for children as well as the importance of resisting misbehaviors and violence from students. The lecture presents the P.E.N. program – adjusting the New Authority concept for schools. Through case examples we will demonstrate how practical NVR tools can help teachers to establish their authority while enhancing their presence in a collaborative and positive ways with parents. Referring to the old African saying – 'It takes a whole village to raise a child'; the authority figures in school (e.g. special education teachers, school directors, etc.) strives to craft a 'new school-village'. A school that focuses on renewing a community spirit in a way that creates a legitimate basis for teachers to resist misbehaviors, side by side with bolstering the feeling of belonging

- Bio Idan is a clinical psychologist and director of the Parents' Counseling Clinic in Schneider Medical Center. Over the last 15 years he has been a key professional in developing the concepts of NVR and New Authority. He established the New Authority Center in Israel to promote and expand the principles of the New Authority. Idan now serves as the NAC director and guides the professional NVR team at the Parents' Counseling Clinic.

Doelgroep Lager – Secundair

[▲ Terug naar de korte inhoud](#)

A3. **Tine Bos**

Lezing Coaching: zin en onzin in teams

Inhoud Wordt er in jouw organisatie al veel tijd gestoken in het coachen van collega's? Bereik je daarmee het verhoopte effect? Coachen is het uitlokken en ondersteunen van leerprocessen. Dat mag best ontregelend zijn. Juf An en juf Els vinden van elkaar dat er veel dingen mis lopen. Ze spreken dat niet uit tegen elkaar, maar Els legt het bij de zorgcoördinator. Die weet er ook geen raad mee en overlegt met de directie. De directie besluit op de komende personeelsvergadering een waarderende oefening te doen en start met een bezinning... wat is hier nodig? Wat is de beste aanpak? In deze lezing onderzoeken we valkuilen van organisaties die coachen en coachend leiding geven aan de hand van herkenbare praktijkvoorbeelden. We belichten kansen om het rendement ervan zowel bij de individuele leerkracht als op teamniveau gericht te verduurzamen. Want hoe zorg je ervoor dat collega's zich tijdig uitspreken tegen elkaar? Moet je daarvoor eerst een veilig klimaat scheppen? (Nee, denken wij!). Hoe zorg je in aanvangsbegeleiding, mentorschap en coaching voor een gedragen leercultuur? Hoe interpreteer je signalen van weerstand en hoe bouw je gefaseerd aan een coachings- en feedbackcultuur? Samen met jou zetten we inzichten vanuit onderzoek en praktische do's en don'ts op een rijtje.

Bio Tine Bos is opleider in het postgraduaat Coaching en Mentoring van UCLL waarin ze mensen uit het onderwijs en de non-profitsector meeneemt in teamleren en individuele coaching. Ze gelooft dat individuele groei en teamleren hand in hand gaan en traint cursisten twee jaar lang in technieken, theorie, oefeningen en inzichten. Soms in een klassieke coachingsetting. Soms in wandelcoaching. Altijd op de loer voor leerkansen. Met een rugzakje moed om te ontregelen.

Doelgroep

- Leerkrachten gewoon en buitengewoon basis- en secundair onderwijs
- Zorgcoördinatoren
- Directies en leidinggevenden
- Iedereen uit de non-profit sector

[▲ Terug naar de korte inhoud](#)

A4. **Tine Schellekens**

Werkwinkel Het onderwijs als "Brain-Building-Business" Een kleine ontwikkelingspsychologie aan de hand van onze hersenontwikkeling.

Inhoud De groei van hersenen is omgevingsafhankelijk. Door het creëren van een leeromgeving afgestemd op het ontwikkelingsniveau van de leerling bouwen we aan gezonde neurologische fundamenteën. We staan stil bij de unieke ontwikkelingskansen per fase.

Bio Klinisch Psychologe – Psychodynamisch Psychotherapeute & Systeemcounselor
Onderzoek & Onderwijs UCLL
Doctoraatsonderzoeker KU Leuven
Privépraktijk Psychodroom
Vormingsmedewerker Rapunzel vzw

Doelgroep Kleuter – Lager – Secundair

[▲ Terug naar de korte inhoud](#)

A5. **Kim Garzon**

Werkwinkel Ik heb al dyslexie en nu ook nog Frans.

Inhoud Tijdens deze werkwinkel ervaar je hoe een leerstoornis gedrag en interactie tijdens de les beïnvloedt. Het waarom achter gedrag wordt duidelijk waardoor je met een andere bril leert kijken naar leerlingen met dyslexie. Tips en tricks worden meegegeven die de leerlingen zullen ondersteunen in hun leerproces en de leerkracht de mogelijkheid geeft om op klasniveau les te geven.

Bio Kim Garzon is vormingsmedewerkster bij VZW Die-'s-Lekti-kus. Als leerkracht Frans in het regulier onderwijs en bij Eureka Onderwijs heeft ze 20 jaar leservaring met speciale aandacht voor leerlingen met moeilijkheden met schools Frans.

Doelgroep Lager – Secundair

[▲ Terug naar de korte inhoud](#)

A6. Joke Claesen & Hilde Vanbrabant

Werkwinkel Anderstalige nieuwkomer, welkom in de klas!

Inhoud In deze workshop gaan we dieper in op inspirerende praktijken om anderstalige nieuwkomers krachtig te begeleiden in de reguliere basisschoolklas. We verzamelden succesverhalen en good practices van leerkrachten en anderstalige leerlingen in de lagere school, en gingen op zoek naar antwoorden op vragen als 'Welke factoren staan centraal bij een vlotte taalverwerving? Wat geeft energie? Wat zijn struikelblokken?' We voorzien een interactieve sessie met ruimte voor discussie en debat.

Bio Joke Claesen is momenteel docent taal aan de lerarenopleiding Lager Onderwijs van de UCLL in Hasselt. Daarnaast is ze taalcoach voor alle studenten van de Bachelor Lager en Kleuteronderwijs. In het verleden gaf ze les aan anderstaligen in het volwassenenonderwijs. Hilde Vanbrabant is docent taal aan de lerarenopleiding Lager Onderwijs van de UCLL in Hasselt. Daarnaast is ze als onderzoeker verbonden aan het expertisecentrum 'Art of Teaching' (UCLL), waar zij vooral werkt aan projecten rond taal (begrijpend lezen, schrijfvaardigheid). In het verleden gaf ze les aan anderstaligen in het volwassenenonderwijs.

Doelgroep Lager

[▲ Terug naar de korte inhoud](#)

A7. Sofie Van Eynde & Izabel Janssens

Werkwinkel Krachtig coachen in professionele ondersteuning Versterken van begeleidingscompetenties en duurzame partnerschappen

Inhoud Ondersteuningsteams hebben sinds september 2017 de opdracht leerkrachten in het gewoon onderwijs te begeleiden bij de ondersteuning van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Hun rol is leerling- en onderwijsondersteunend, in een lokaal netwerk van zorg, CLB-begeleiding en pedagogische begeleiding, in scholen waaraan zij tijdelijk of langdurig verbonden zijn.

Met het oog op de ontwikkeling van duurzame partnerschappen voor professionele ondersteuning van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften, zet het TOP-CO coachingstraject in op het creëren van sterke partnerschappen tussen ondersteuners en scholen, tussen ondersteuners en andere partners en binnen het ondersteuningsteam zelf. Eveneens wordt er ingezet op het versterken van begeleidingscompetenties op leerkracht-leerlingenniveau en op team- en schoolniveau.

In dit tweejarig traject hebben we samen met verschillende en heel diverse ondersteuningsteams de kernrollen van een ondersteuner en hun positie in de scholen en bredere ondersteuningsnetwerken verhelderd, versterkt en verfijnd.

In deze sessie willen we een concreet beeld geven van hoe je ondersteuners krachtig kan coachen op weg naar meer inclusieve scholen. Wat werkt, wat werkt niet? Welke drempels duiken op en hoe nemen we dan de volgende stap? Hoe haal je ondersteuners uit hun comfortzone? Wat hebben ondersteuners nodig? Hoe kan je op een duurzame manier verbinden én in verbinding blijven met alle betrokken partners?

Bio Sofie Van Eynde is als lector verbonden aan de bachelor-na-bacheloropleiding Buitengewoon onderwijs van UCLL. Haar expertise situeert zich op de domeinen handelingsgericht werken, sociaal-emotionele ondersteuningsvragen, verbindend samenwerken met ouders en andere partners, ouderbetrokkenheid, coachingsvaardigheden, inclusieve schoolontwikkeling. Zij is projectmedewerker op het prioritair nascholingsproject voor ondersteuners TOPCO (2018-2019 & 2019-2020). Daarvoor was ze coördinator van het KITS-project, een intensief coachingstraject voor scholen basis- en secundair onderwijs met betrekking tot de implementatie van het M-decreet en inclusieve schoolontwikkeling. Zij heeft ook veel ervaring als onderzoeker op praktijkgerichte onderzoeksprojecten. Ze was gedurende meerdere jaren betrokken bij een internationaal praktijkonderzoek rond de voorbereiding van studenten binnen

de lerarenopleiding op samenwerken met ouders. Ze was medeonderzoeker bij het OOF-project Werkplekieren in een innovatieve en interdisciplinaire educatieve context: het Inclusief Interdisciplinair Praktijk Design (IIPRAD)

Izabel Janssens behaalde een master in de pedagogische wetenschappen, afstudeerrichting onderwijskunde aan de universiteit KU Leuven en het diploma geaggregeerde voor het secundair onderwijs. Ze volbracht haar praktijkstage in de Ziekenhuisschool UZ Leuven en ging na haar afstuderen aan de slag als leerkracht in het secundair onderwijs en in de specifieke lerarenopleiding CVO-VTI Leuven. Sinds 2013 is ze als lector en onderzoeker verbonden aan de bachelor-na-bachelor Buitengewoon onderwijs en aan de Bachelor Secundair onderwijs van UCLL. Haar expertise situeert zich op de domeinen didactische vaardigheden, leerlijnen, differentiatie, evaluatie, inclusief onderwijs en onderwijs- en zorgbeleid in het secundair onderwijs. Zij is projectmedewerker op het prioritair nascholingsproject voor ondersteuners TOPCO (2018-2019 & 2019-2020). Daarnaast was en is ze medeonderzoeker bij een aantal onderzoeksprojecten: 'De kracht van pass/fail bij starters Bachelor secundair onderwijs' (2017-2018), 'M-decreet: praktijkvoorbeelden inzetten om toekomstige leraren voor te bereiden op inclusief onderwijs' (2017-2018), 'De leraar en de grote levensvragen: Hoe kun je als leerkracht omgaan met zingevingsvragen in secundair onderwijs?' (2018-2019), 'Leraarschap in breedbeeld: de virtuositeit van de leraar' (2019-2020), 'Digital storytelling/photovoice: op zoek naar de actieve ingrediënten van ondersteuners' (2019- 2020).

Doelgroep Kleuter – Lager – Secundair

[▲ Terug naar de korte inhoud](#)

A8. Hilde Wuytens & Lotte Wilms

Werkwinkel Evaluatie in de basisschool: stimuleren van een leercultuur in de klas.

Inhoud Deze interactieve workshop vertrekt vanuit evaluatie als motor voor leren van kinderen uit de basisschool. In eerste instantie staan we stil bij de betekenis van breed evalueren. Vervolgens schetsen we verschillende bouwstenen van een sterk evaluatiebeleid. We illustreren enkele van deze bouwstenen met de focus op zelfregulerend vermogen van kinderen en gaan samen met jullie op zoek naar manieren om het zelfregulerend vermogen van kinderen in de klas te stimuleren. Het uitgangspunt is het leren van kinderen zichtbaar maken en het stimuleren van een leercultuur. Waarderend kijken naar kinderen is hierbij het fundament. We vertrekken in deze workshop vanuit de concrete klaspraktijk.

Bio Hilde Wuytens is lector pedagogische wetenschappen in de lerarenopleiding lager onderwijs. Lotte Wilms is lector pedagogische wetenschappen in de lerarenopleiding lager onderwijs en de bachelor-na-bacheloropleidingen Buitengewoon Onderwijs en Zorgverbreding en Remediërend Leren. Zowel Hilde als Lotte zijn werkzaam bij UCLL.

Doelgroep Kleuter – Lager

[▲ Terug naar de korte inhoud](#)

A9. Caroline Vancraeyveldt, Maai Huyse, Marieke Vandersmissen & Katrien Goossens

Werkwinkel No stress: stressregulatie in het basisonderwijs

Inhoud Ben jij nieuwsgierig naar wat het gedrag van de kinderen uit de klas jou kan vertellen over hun gevoelens en gedachten? Wil je samen met ons ontdekken op welke manier jij kan werken aan de stressregulatie van kinderen én van jezelf? Is verbinding voelen voor jou belangrijk maar heb je soms het gevoel dat de connectie met de klas even zoek is? Kom dan naar deze workshop!

Bio Caroline, Maai, Marieke en Katrien zijn praktijkonderzoekers en lerarenopleiders bij UC Leuven-Limburg

Doelgroep Kleuter – Lager

[▲ Terug naar de korte inhoud](#)

11.10 – 12.30 u. Lezingen & werkwinkels – reeks B

B1. Kees van Overveld

Lezing Help, ik heb een moeilijke groep!

Inhoud Gedragsproblemen in klassen behoren tot de grootste uitdaging binnen het vak van leraar. In deze presentatie zal Kees van Overveld vooral ingaan op 'low level behaviour', klein probleemgedrag dat, mits uitgevoerd door meerdere leerlingen, voor enorme gevoelens van stress en frustratie bij de leerkracht kunnen zorgen. Wat is dat voor gedrag dan?

Onder andere dit: leerlingen ...

- lopen ongevraagd van hun plaats.
- praten door de uitleg van de leraar heen.
- volgen de instructies van de leraar niet op.
- geven een brutaal antwoord op een vraag.
- negeren tijdens het zelfstandig werken het rode stoplicht en praten hardop door de klas.
- lachen de leraar uit.
- gooien voorwerpen door de klas, zoals pennen en gummen.
- schoppen elkaar onder de tafels door.

Kees van Overveld geeft uitleg over de achtergrond van het gedrag. Daarnaast geeft hij concrete tips hoe je (beginnend) probleemgedrag kunt stoppen of de-escaleren. Je kunt er morgen direct mee aan de slag!

De lezing is gebaseerd op het nieuwe boek van Kees van Overveld: Gedragsoplossingen voor de moeilijke groep.

Bio Dr. Kees van Overveld is een pedagoog die zich heeft gespecialiseerd in het voorkomen en aanpakken van gedragsproblemen. Hij is een professioneel trainer en spreker. Vanuit zijn eigen trainingsbureau (www.keesvanoverveld.nl) geeft hij al sinds jaren vormingen in Nederland en Vlaanderen. Van Overveld is auteur van boeken als Groepsplan Gedrag, Sociaal Emotioneel Leren als basis en Gedragsoplossingen voor de moeilijke groep.

Doelgroep Kleuter – Lager

[▲ Terug naar de korte inhoud](#)

B2. Katrien Struyven

Lezing Omgaan met diversiteit in de klas: BKD, UDL, HGW... van lettersoep in theorie naar eenvoud in de praktijk.

Inhoud Wie leert over diversiteit en inclusieve leeromgevingen wordt geconfronteerd met een 'lettersoep' die mogelijk verwarrend is. Binnenklasdifferentiatie (BKD), Universal Design of Learning (UDL), handelingsgericht werken (HGW)... In deze workshop gaan we voor eenvoud. Wat verbindt deze woorden en hoe kan ik er als leerkracht concreet mee aan de slag? Praktische tips worden gegeven om constructief om te gaan met diversiteit in de klas.

Bio Prof. dr. Katrien Struyven is onderwijskundig pedagoog en als hoofddocent verbonden aan de Universiteit Hasselt – School voor Educatieve Studies en aan de Vrije Universiteit Brussel. Haar onderzoek focust zich op didactische thema's zoals binnenklasdifferentiatie, activerende didactiek, peer assisted learning en brede vormen van evaluatie. Ze geeft les aan toekomstige leraren in de Educatieve Masters.

Doelgroep Kleuter – Lager – Secundair

[▲ Terug naar de korte inhoud](#)

B3. De LeesBeesten: Ann Ceurvels & Tania Poppe

Lezing Van VerhalenVinder tot LeesBeest

Inhoud Leesbevordering.
Bestaat er één methode die voor alle kinderen werkt? En zijn 'meer lezen' of 'boeken lezen' wel juiste referenties in deze materie? Denk maar aan kinderen uit sociaal kwetsbare gezinnen, anderstaligen of kinderen met een ontwikkelingsproblematiek. Na vele (lees-)ervaringen

binnen verschillende onderwijsvormen vinden de LeesBeesten het tijd om te zeggen waar het op staat.

Taal is overal. Achter taal zitten ontelbare verhalen verborgen. Die willen we vinden. Want verhalen spreken tot de verbeelding. Verhalen doen dromen, wensen, geven een voorbeeld of hebben een catharsis-functie. Taal is ook weten. Weten welke kinderen je voor je hebt en inzicht hebben in hoe hun brein taal verwerkt. Pas dan kan je kinderen 'warm' maken voor taal of lezen. Wanneer ze het verhaal achter de letters willen weten.

Wie beter dan 2 klassiek opgeleide actrices, met beiden een specialisatie domein als ontwikkelings-kinder/jeugdcoach én samen goed voor zowat 50 jaar ervaring, om met een nieuw oog naar leesbevordering te kijken. Verhalen-spelen-ervaren: deze termen zijn waar de LeesBeesten voor staan.

Bio Ann Ceurvels is naast Leesbeest ook gecertificeerd kind-jeugdcoach/gezinsbegeleider (www.coacs.be) en BrainBlocks ambassadeur (www.brainblockx.com), maar ook mama van een zoon met een ontwikkelingsproblematiek. Ze schreef de bestseller 'Etiketjes', waarin ze de thematiek van psychische diagnoses bij kinderen duidt.

Tania Poppe is naast theatermaker en Leesbeest, drama-pedagoge, gecertificeerd Ontwikkelingsgericht coach (www.taniapoppe.be) en natuurlijk ook mama.

Samen zijn ze goed voor een halve eeuw ervaring die ze graag met alle geïnteresseerden delen. Wees Welkom!

Doelgroep Lager – Secundair

[▲ Terug naar de korte inhoud](#)

B4. Christer Ohlin

Werkwinkel What kind of teaching is best for students in need of special support? Reflections on the role of special education and technology in creating good learning environments.

Inhoud The purpose of the presentation is to highlight both the concept of special education and the role of technology in creating good learning environments for all.

The presentation is based on my own experiences in special education over the last four decades as well as international research evidence available. In order to answer the overall question: What kind of teaching is best for students in need of special support? three topics will be addressed:

The evolution from exclusion to inclusion

Special education – relational pedagogy

The role of technology for students in need of special support

The reviewed literature indicates a number of factors in creating good learning environments in general and specifically for students in need of special support. There is no right way to teach human development, no prescription about 'what works' for every student in all contexts.

However, technology could be used as a way to bridge the gap to inclusion and compensate for differences and thus contribute to inclusion of students in need of special support. The starting point is in practice: the things that teachers can do that give meaning to the concept of inclusion. Hence, teaching should be adapted to students' needs and pedagogy ought to be integrated with technology. Technology is not changing or improving the learning environment, it's not about the apps, it's about the pedagogy.

Bio For many years I worked as a special education teacher with pupils in need of special support in the Swedish school system.

Since 1990 I have had different positions in Higher Education (Lund University and Kristianstad University): lecturer in Teacher Training Programs/Special Education Programs and supervisor of Master Students and International Ph D-students in cooperation with other national and international universities. Furthermore, I was course coordinator for many international undergraduate students at Kristianstad University.

I am also an experienced leader: Principal in primary and secondary schools, Head of Department of Behavioural Sciences and Program Director in Special Education.

Over the years I have been involved in different development/research projects (with focus on special education) both in Sweden and abroad and the latest project (EU-funded project): Teaching and Learning in Special Education with Information Communication Technology (TELESEICT), was completed in 2019.

B5. Hervé Meykens

Werkwinkel Nieuwe Autoriteit als zelfzorg: assertief, kwetsbaar en zorgzaam dansen in nauwe schoentjes!

Inhoud Burn-out, emmer vol, het is genoeg, te veel, te moeilijk ... 'Wie ik ben?' wordt hoe langer hoe crucialer in het onderwijs! 'Wat ik weet?' voldoet niet meer? De evident gegeven en gedefinieerde relatie leerkracht – leerling is verdampt. We moeten relationeel gaan knutselen met en voor onszelf om een werkbare relatiedefinitie te creëren. Vanuit gewelddoos verzet en nieuwe autoriteit, de dramadriehoek en de window of tolerance presenteren we een reflexief en duidelijk denkkader om te zorgen voor jezelf, de ander en de relatie.

Bio Hervé Meykens is diensthoofd begeleiding en zorgcoach THHI-Tessenderlo, praktijklector in de bachelor-na-bachelor Zorgverbreding en Remediërend Leren van UCLL en past systeem- en traumatherapie toe in het Centrum voor Integratieve psychotherapie.

Doelgroep Secundair

B6. Tine Bos & Tanja Ceux

Werkwinkel Enkel de schoolleider bepaalt de kwaliteit van onderwijs, toch?

Inhoud In de complexe structuur en cultuur van het onderwijs is het beleidsmatig aansturen van onderwijsprocessen die leiden tot onderwijsverbetering, geen sinecure. Basisscholen staan voor de opdracht zowel leerlingen als een team van leraren aan de grens van hun mogelijkheden te brengen. Dit vaak met weinig middelen en in een uitdagende context. We merken dat er in scholen bijzonder hard gewerkt wordt, maar dat het rendement niet steeds een reflectie is van de geleverde inspanning. Onderwijskundig leiderschap blijkt bovendien een belangrijke impact te hebben. We onderzoeken hoe gedeeld leiderschap kan bijdragen tot het leren van elke leerling en de professionele ontwikkeling van schoolteams in het basisonderwijs. In deze workshop vertrekken wij vanuit de bouwstenen van gedeeld leiderschap en kaderen we de eerste schoolresultaten vanuit een bevraging van meer dan 150 Limburgse leerkrachten. Vanuit die data formuleren we inzichten en concrete handvaten voor het werkveld.

Bio Tine en Tanja vormen een team van praktijkonderzoekers binnen het expertisecentrum Education & Development van de hogeschool UC Leuven-Limburg. Tine is tevens docent binnen de bachelor-na-bachelor Zorgverbreding en Remediërend Leren en het Postgraduaat Coaching en mentoring. Tanja is kernexpert en praktijkonderzoeker binnen het domein van schoolleiderschap en verbonden aan het expertisecentrum Education & Development.

Doelgroep Kleuter – Lager

B7. Griet Liebens & Hilde Geuens

Werkwinkel Duurzaam energiemangement. Werken vanuit bezieling en in je talent als bron van hernieuwbare energie.

Inhoud Deel 1: Leven en werken vanuit je why. Goed leraarschap wordt ingekleurd door je inner why.
Deel 2: Hoe kom ik tot mijn bron? Leven en werken vanuit je innerlijke why, vanuit je passie en talent is een bron van energie.
Deel 3: Duurzaam energiemangement.

Hoe kan je ervoor zorgen dat je passie, je bezieling levend blijft, ook al ben je al jaren aan dezelfde organisatie verbonden en werk je in hetzelfde team?

Mensen die in hun element zijn en werken vanuit hun sterktes stralen zelfvertrouwen uit.

Mensen die zich met hart en ziel wijden aan hun werk stralen een aanstekelijk enthousiasme uit. Die levenskwaliteit is waar veel mensen in onze tijd naar verlangen. Zij willen niet alleen

succes hebben in hun werk en zich ontwikkelen als professional, maar ook innerlijke vervulling ervaren. Ze willen dat hun werk ertoe doet en dat ze verschil kunnen maken voor anderen. Veel organisaties zoeken naar manieren om mensen niet alleen in hun kracht te zetten maar ook te inspireren. Ze scheppen de condities waarin de bezieling van elkeen gevoed en gekoesterd wordt.

In deze sessie worden de deelnemers aan het werk gezet rond vragen als:

Wat inspireert Je?

Welke drijfveren kleuren jouw dagelijks werk?

Worden niet alleen hoofd en handen, maar ook hart en ziel aangesproken in je werk?

Bio Griet Liebens (1958) is coördinator van het postgraduaat Talentontwikkeling van UCLL. Vanuit het onderzoeksproject 'Leren van binnenuit, talentontwikkeling als hefboom voor diversiteit' startte zij dit postgraduaat op. Binnen talentontwikkeling, of beter perspectiefontwikkeling, benadrukt zij het belang van bezieling en passie als motor voor het inzetten van sterktes en het werken aan toekomstperspectieven. Als master in de Godsdienstwetenschappen, en lector aan de lerarenopleiding van UCLL is zij gedreven in het werken aan bezieling in een context die continu in verandering is.

Hilde Geuens (1974) is psychologe. Binnen UCLL is ze onderzoeker op het gebied van innovatieve onderwijsprojecten en docent binnen de bachelor-na-bachelor Buitengewoon Onderwijs en het postgraduaat Talentontwikkeling. Daarnaast heeft ze een eigen praktijk als psychotherapeut en geeft ze trainingen rond communicatie, werkgoesting en stressmanagement. Haar missie: mensen verbinden met de groeikracht in zichzelf en met elkaar.

Doelgroep Kleuter - Lager – Secundair

[▲ Terug naar de korte inhoud](#)

B8. Ine Thys, Jessica Schoffelen, Kirsten Vounckx & Nore Hamers

Werkwinkel Wanneer het spannend wordt in de klas... ...gaan we over tot het gebruik van vrijheidsberovende maatregelen?

Inhoud In deze werkwinkel nemen we je mee in de eerste resultaten van het onderzoek 'Wanneer het spannend wordt in de klas' dat gevoerd wordt vanuit de onderzoeksgroep Inclusive Society (UC Leuven-Limburg). In dit onderzoek buigen we ons over het curatief gebruik van vrijheidsberovende maatregelen in het onderwijs. We gaan met jullie in dialoog over het concept 'vrijheidsberovende maatregelen' dat moeilijk eenduidig omschreven kan worden en - zo blijkt- mensen niet altijd onbewogen laat. We bekijken de prevalentie en condities van het gebruik ervan in lagere scholen in Vlaanderen. Bovendien verkennen we tijdens deze werkwinkel mogelijke handelingsalternatieven die leraren en scholen kunnen toepassen op het moment dat het spannend wordt in de klas.

Bio Ine Thys is pedagoge en opleidingsverantwoordelijke van de bachelor-na-bacheloropleidingen en postgraduat van de lerarenopleiding UCLL.
Jessica Schoffelen is PhD, criminologe, doet aan participatief onderzoek in de sociale, kunst- en designcontext.
Kirsten Vounckx is master in het sociaal werk en sociaal beleid, doet onderzoek m.b.t. agressie in de werk – en gezinscontext.
Nore Hamers is klinisch psychologe en werkzaam in het buitengewoon onderwijs.

Doelgroep Kleuter – Lager

[▲ Terug naar de korte inhoud](#)

B9. Reinhilde Rulinx

Werkwinkel Mindfulness in Superdiversiteit Engagement en verbinding met de ander in onderwijs

Inhoud Steeds meer mensen beoefenen mindfulness en meditatie. We zoeken naar meer rust en minder chaos in ons hoofd. De wereld waarin we leven gaat alsmaar sneller en verandert voortdurend. Vandaag lijkt niet meer op gisteren en morgen is onvoorspelbaar. De wereld

wordt beangstigend en ongrijpbaar. We voelen ons onzeker, vervreemd. We maken daarom onze eigen, kleine leefwereld veilig en rustig, en kijken angstig naar buiten. Er lijkt een spanning te zijn tussen de stijgende interesse voor mindfulness en meditatie enerzijds en de toenemende verharding en individualisering in onze samenleving anderzijds. Samen gaan we in deze spanning staan en onderzoeken wat we vanuit mindfulness kunnen betekenen in de superdiverse klas, school en ruimere samenleving.

Bio Reinhilde Pulinx woont met haar gezin in Brussel, de tweede meest diverse stad ter wereld. Zij is doctor in de Taalkunde en Gender & Diversiteitsstudies (Universiteit Gent). De focus van haar voornamelijk kwalitatief onderzoek ligt steeds op thema's zoals omgaan met diversiteit, meertaligheid, gelijke kansen, sociale participatie en sociale cohesie. Momenteel is Reinhilde Pulinx verbonden aan de UC Leuven-Limburg (expertisecentrum Inclusive Society) en aan de Erasmus University Rotterdam (Department of Psychology, Education and Child Studies). Huidige onderzoeksprojecten gaan over sociale cohesie in de klas, sociale kwetsbaarheid in vrijwilligerswerk en volwaardige integratie van ervaringsdeskundigheid. Reinhilde is auteur van het recent verschenen boek *Mindfulness in Superdiversiteit* (2019, Pelckmans Pro). Naast een opleiding tot mindfulness trainer, volgt zij ook een opleiding tot Deep Democracy facilitator.

Doelgroep Kleuter – Lager – Secundair

[▲ Terug naar de korte inhoud](#)

14.00 – 15.20 u. Lezingen & werkwinkels – reeks C

C1. Anton Horeweg

Lezing De traumasensitieve school

Inhoud In Amerika ontstond, door nieuwe wetenschappelijke kennis over trauma en de gevolgen, in 2005 de beweging Trauma-Sensitive Schools. In Nederland en België is er een voorzichtig begin gemaakt met deze manier van kijken naar gedrag. Er is steeds meer belangstelling voor kennis over lesgeven aan getraumatiseerde kinderen. Wetenschappelijk onderzoek van de laatste jaren wijst uit dat getraumatiseerde kinderen veel vaker in onze scholen rondlopen dan we eerder dachten. Die bevindingen nopen ons tot reflectie op wat op dit ogenblik doen in onze scholen. In deze lezing gaan we in op ACE's en trauma. We bekijken wat de gevolgen zijn voor de ontwikkeling van het kindbrein en wat de gevolgen van getraumatiseerd zijn in de klas kunnen betekenen: stil en teruggetrokken, angstig gedrag, maar ook chaotisch, druk en boos gedrag. Ook het leren wordt beïnvloed. Straffen en belonen lijken niet te werken. We gaan bekijken of we ons eigen leerkrachtgedrag moeten herzien. Trauma vergt een andere kijk op gedrag en vooral ook een andere kijk op hoe wij als leerkrachten met deze kinderen moeten omgaan.

Bio Anton Horeweg is gedragspecialist (M SEN) en vijfendertig jaar leraar in het basisonderwijs. Hij is auteur van diverse onderwijsboeken, waaronder: Gedragsproblemen in de klas in het basisonderwijs en gedragsproblemen in de klas in het voortgezet onderwijs. Beide boeken zijn verplicht bij een groot aantal lerarenopleidingen. Na Wat stuitert daar door je klas? kwam in 2018 De traumasensitieve school uit. Anton is ook auteur van de website www.gedragsproblemenindeklas.nl. Hij heeft zitting in Expertteams Project Leer-Kracht (NCOJ) en Kenniscentrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie (KC-KJP), is lid van de Academische werkplaats voor ADHD en druk gedrag, is trainer en methodiekontwikkelaar voor het NCOJ en is veelgevraagd spreker op scholen en congressen.

Doelgroep Kleuter – Lager – Secundair

[▲ Terug naar de korte inhoud](#)

C2. Gie Deboutte

Lezing (Cyber)pesten aanpakken: da's bovenal teamwork!

Inhoud Het decreet leerlingenbegeleiding, de eindtermen en de keuze voor een integraal gezondheidsbeleid zetten scholen op het spoor van het teamgericht en schoolbreed aanpakken van (cyber)pesten en ander onheus gedrag. Deze workshop doet je stilstaan bij de meerwaarde van een teamgerichte aanpak.

Bio UCLL-stafmedewerker studentenbeleid
Trainer bij Tenz
Voorzitter Vlaams Netwerk Kies Kleur tegen Pesten
Was onderzoeker aan de KU Leuven (criminologie en pedagogie) en de U Antwerpen (communicatiewetenschappen)
Auteur en adviesverstrekker bij pestproblemen met kinderen en jongeren

Doelgroep Lager – Secundair

[▲ Terug naar de korte inhoud](#)

C3. Lieven Verschaffel

Lezing Routinematig of flexibel hoofdrekenen: de casus van aftrekken via indirect optellen

Inhoud In deze lezing zal het thema van routinematig versus flexibel hoofdrekenen besproken worden vanuit het thema van het hoofdrekenend aftrekken via indirect optellen (d.w.z. de aftrekking $654 - 368 = ?$ oplossen door eerst $368 + 32 = 400$, dan $400 + 254 = 654$ te doen en dan de bijgetelde aantallen samen te tellen $32 + 254 = 286$). De verrassende resultaten van verscheidene recente Leuvense onderzoeken die een licht werpen op de frequentie, efficiëntie, en flexibiliteit van het gebruik van deze hoofdrekenstrategie, zullen kort voorgesteld en besproken worden. Bijzondere aandacht zal besteed worden aan de rekenzwakke leerlingen en aan de implicaties voor het (hoofdreken)onderwijs.

Bio Professor Lieven Verschaffel is gewoon hoogleraar aan het Centrum voor Instructiepsychologie en –Technologie van de KU Leuven. Verschaffels onderzoek situeert zich op een brede waaier van thema's rond het leren en onderwijzen van wiskunde op de basisschool, zoals het ontluikend getalbegrip bij jonge kinderen, hoofdrekenen en schattend rekenen, de overgang van natuurlijk naar rationaal getalbegrip, het oplossen van wiskundevraagstukken, proportioneel redeneren en pre-algebra.

Doelgroep Lager

[▲ Terug naar de korte inhoud](#)

C4. Ann Ceurvels

Werkwinkel BrainBlocks als methodiek inzetten binnen een diverse groep.

Inhoud Psycho-educatie en communicatie bij ontwikkelingsproblematieken ondersteunen door één beeld, één taal.

Bio Ann Ceurvels is naast Leesbeest ook gecertificeerd kind-jeugdcoach/gezinsbegeleider (www.coacs.be) en BrainBlocks ambassadeur (www.brainblockx.com), maar ook mama van een zoon met een ontwikkelingsproblematiek. Ze schreef de bestseller 'Etiketjes', waarin ze de thematiek van psychische diagnoses bij kinderen duidt.

Doelgroep Lager – Secundair

[▲ Terug naar de korte inhoud](#)

C5. Tania Poppe

Werkwinkel Tips en tricks van een dyslecticus.

Inhoud Ervarensdeskundige/LeesBeest/coach/actrice en regisseur vertelt hoe ze zelf opgroeide met dyslexie, hoe ze een LeesBeest werd en zelf haar ervaring kon inzetten voor moeizame lezers. Ontdek de tips en tricks van een dyslecticus. Verhalen, boeken staan er vol van. Tania vertelt haar verhaal: hoe ze als dyslecticus haar weg door de woorden zocht en vond en hoe ze nu zelf als Leesbeest 'anders' aan de slag gaat rond verhalen en boeken.

Bio Tania Poppe is naast theatermaker en Leesbeest, drama-pedagoge, gecertificeerd Ontwikkelingsgericht coach (www.taniapoppe.be) en natuurlijk ook mama.

Doelgroep Lager – Secundair

[▲ Terug naar de korte inhoud](#)

C6. Cristina Dalli Cardillo & Martine Carmans

Werkwinkel Scholen in beweging. Coaching in functie van professionalisering. Good practices.

Inhoud Toelichting rond het professionaliseren van onderwijspersoneel in het buitengewoon onderwijs aan de hand van good practices met een richtinggevend kader als houvast.

Bio Martine is leerkracht lager onderwijs, heeft een diploma BaBO en HIVO. Ze heeft werkervaring in BuO en als onderwijsbegeleider in de kinderpsychiatrie in Genk. Momenteel is ze docent in de bachelor-na-bacheloropleiding Buitengewoon onderwijs. Cristina is leerkracht secundair onderwijs en heeft een master educatieve studies. Ze heeft werkervaring in de bachelor kleuter- en lager onderwijs. Momenteel werkt ze in de bachelor-na-bacheloropleiding Buitengewoon onderwijs en is ze aanvangsbegeleider in KIDS Hasselt.

Doelgroep Kleuter – Lager – Secundair (Middenkader en directies)

C7. Ilse Aerden & Nadine Bongaerts

Werkwinkel Leerbaarheid op de rooster.

Als iets niet lukt bij een bepaalde leerling, wat denk jij dan?

Inhoud Omgaan met verschillen tussen leerlingen is één van de grote uitdagingen voor leerkrachten. Hiervoor moet je voortdurend keuzes maken: Welke doelen streef je na voor wie? Werk je met homogene groepen of heterogene? Ga je sterk begeleiden of zet je meer in op zelfsturing? Welke keuzes je maakt, hangt volgens onderzoek sterk samen met je visie als leerkracht en je verwachtingspatroon over leerlingen.

In deze workshop vertrekken we vanuit stellingen uit de bevraging 'elke leerling kan leren' om dat verwachtingspatroon verder te onderzoeken. We verkennen wat de impact is van 'hoge verwachtingen' en onderbouwen de discussies met inzichten uit diverse wetenschappelijke bronnen (cognitief neurowetenschappelijk, schooleffectiviteit, pedagogiek, schoolpsychologie...).

Bio Ilse Aerden is lector in de bachelor-na-bachelor Zorg en Remediërend Leren en het postgraduaat Ervaringsgerichte Zorgbegeleiding in de Kleuterschool. Nadine Bongaerts is lector bij UCLL in de lerarenopleiding Lager Onderwijs in Leuven. Samen werken ze aan een impulsproject over leerbaarheid in het basisonderwijs.

Doelgroep Kleuter - Lager

[▲ Terug naar de korte inhoud](#)

C8. Sylvia Mommaerts & An Dumoulin

Werkwinkel Orange is the new red. Een visie op krachtig lesgeven en evalueren

Inhoud We menen dat duurzame kennis en vaardigheden én sterke zelfsturende vaardigheden centraal dienen te staan in het leren en evalueren van leerlingen. Beiden zijn met elkaar vervlochten en kunnen niet los van elkaar worden gezien. We vertaalden onze visie 'Orange is the new red' in een concrete kijkwijzer voor leerkrachten. We willen samen met de deelnemers op zoek gaan naar hoe 'oranje' hun evaluatie/onderwijspraktijk momenteel kleurt en hoe ze meer oranje in hun onderwijs kunnen toevoegen door concrete ideeën mee te geven. We geloven dat hoe meer de klaspraktijk van individuele leerkrachten en de visie van de school gekleurd wordt door 'Orange is the new red', hoe sterker leerlingen zullen ontplooiën tot zelfregulerende leerlingen met duurzame kennis en vaardigheden. Wij dromen alvast van meer kleur in evaluatie. Kleuren jullie mee ;-)?

Bio Sylvia Mommaerts en An Dumoulin zijn beiden actief in de Educatieve Bachelor Secundair Onderwijs van UC Leuven-Limburg. Naast lesgeven en onderzoeksprojecten, ondersteunen ze ook (teams van) leerkrachten in hun zoektocht naar krachtig lesgeven en evalueren tijdens kort- en langdurende nascholingstrajecten.

Doelgroep Secundair

[▲ Terug naar de korte inhoud](#)

C9. Miech Donders & Linda Karremans

Werkwinkel Goed begrijpend leren lezen/luisteren: een must! Close reading: een mogelijkheid

Inhoud In deze sessie gaan we op zoek naar een aanpak om zorgvuldiger, nauwkeuriger, doelgerichter en geconcentreerder begrijpend te leren lezen. Vanuit close reading leren kinderen teksten van verschillende kanten kritisch bekijken. Close reading zorgt ervoor dat we betere en gemotiveerde begrijpend lezers krijgen. Dit zorgt naast - plezier in lezen - voor een beter begrip van de tekst.

Bio Miech is praktijklector binnen de bachelor-na-bachelor Zorgverbreding en Remediërend Leren en zorgcoördinator in een kleuterschool. Linda Karremans is praktijklector in de bachelor-na-bachelor Zorgverbreding en Remediërend Leren van UCLL.

Doelgroep Kleuter – Lager

